

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Eloisa James
HOW TO BE A WALLFLOWER

Copyright © 2022 by Eloisa James, Inc.

All rights reserved.

Translation Copyright © 2024 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-05340-1

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Eloiza
DŽEJMS
Lepa kao cvet

Prevela Branka Stamenković

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2024.

*Ovaj roman posvećen je svim ženama koje
sanjaju da ih niko ne zove na ples*

Prvo poglavlje

Hotel *Džermejn*
Mejfer, London
15. mart 1815.

Gospođica Kliopatra Luis zadovoljno je posmatrala svoj odraz u ogledalu. Kosa joj je bila vezana u neurednu punđu, a zbog perli od crnog ćilibara kojima je bio optočen visok okovratnik njene haljine, koža joj je izgledala pre žućkasto nego privlačno bledo.

S druge strane, zbog crne tkanine boja kose joj nije izgledala kestenjasto, već vatrenocrveno.

„Treba mi turban“, rekla je garderoberki koja se mrštila kao da zbog Klijinog izgleda ima grčeve u stomaku.

„Mora da se šalite!“, zavapila je Gasi, užasnuta koliko i Ledi Magbet pri suočavanju s mužem kukavicom. „Pokušavate da me isprovocirate.“

Klijin glas je postao hladan. Nakon godina upravljanja sopstvenim bogatstvom – uključujući i *Luis toalete*, ludo uspešan ali nedelikatan biznis koji je nasledila od oca – imala je mnogo iskustva u gušenju pobuna. Iako je Gasi, koja je bila garderoberka i njenoj majci, bila odvažna kao da je član porodice.

„Odlučila sam, Gasi. Turban, molim te.“

„Izgledaćete kao potpuni čudak!“, uzvratila je Gasi. „Mada, nije da tako već ne izgledate, s tim visokim okovratnikom.“

„To mi je i namera“, rekla je Klio, vežbajući strpljenje. „Dok sam u Londonu, planiram da budem devojka koju niko ne zove na ples, pa je važno da se u skladu s tim i oblačim.“ Uputila je svojoj sobarici osmeh izvinjenja. „Moj izgled neće biti odraz tvojih sposobnosti.“

„Izgledate kao vrana koja je zagnjurila glavu u lavor crvene farbe.“

„U žalosti sam“, istakla je Klio.

„Vaše majke – pokoj joj duši – nema već skoro deset meseci, tako da ste, u najboljem slučaju, u drugom periodu žalosti.* Vaša odeća žalosti dosad je bila pristojna i nikad nije bila neuredna.“ Gasi je dramatično udahнула. „Ne mogu to da podnesem.“

„Moraš to podneti, baš kao što i ja moram podnositi dosadan niz skupova koji čine Sezону u Londonu“, rekla je Klio. „Obećala sam majci da ću biti debitantkinja. Međutim, to ne znači da moram privući brdo sledbenika koji će mi traćiti vreme. Očigledno rešenje je da postanem devojka koju niko ne zove na ples.“

„Surovo“, jauknula je Gasi. Ali je počela da pretura po sanduku koji se nalazio pored komode. „Jedini turban koji imamo je memlučka kapa, koja je već *tri godine* van mode!“

„Razmišljaj o tome kao o svojoj novoj ulozi. Ne bih mogla naći bolju sobaricu, s obzirom na tvoje iskustvo u pozorištu“, rekla je Klio kako bi je ohrabrila.

„Nikada vam ne bih dodelila ulogu devojke koju niko ne zove na ples. Nije vam suđeno da budete devojka koju niko ne zove na ples.“ Gasi se uspravila, držeći u ruci savitljivo parče sive tkanine. „Ova kapa mi se nije sviđala čak ni kada ju je vaša majka ukrašavala perjem.“

„Kostimi su važni za ulogu“, podsetila ju je Klio. „Pomisli samo koliko mnogo njih glumi Henrija VIII, a ispostavlja se da su bez punjenja garderobe mršavi i gladni.“

„A šta je s vašim dedom?“, upitala je Gasi, protresajući slojeve sivog muslina koji je sačinjavao turban. „Vikont će verovatno biti ponižen

* U prvom periodu žalosti, nosi se crna odeća. U drugom periodu žalosti u odevanje se mogu uneti nijanse tamnoljubičaste i sive. (Prim. prev.)

kada vidi da izgledate kao čudakinja. Zna da je vaša majka zažalila što se udaljila od njega. Gospođa Luis bi želela da usrećite starog džentlmena, naročito jer još niste uspeli da se upoznate s njim.“

Gasi je u pravu, objavila je njena majka iz dubine Kljinog uma. Klio je bila donekle zaprepašćena kada je otkrila da joj, u mesecima nakon Džulijine smrti, neki zabludeli deo sećanja iznova nudi majčine komentare.

Naravno, to je zato što joj ona tako mnogo nedostaje. Džulija je sve zasenjivala: bila je pametna, dovtijiva, lepa. Nestalna, ali uvek zabavna.

„Obući ću običnu haljinu kada ga budem upoznavała večeras“, obećala je Klio. „On i ja smo razmenili nekoliko pisama. Upozorila sam vikonta na to da nemam želju da se udam, kao i da imam nameru da budem devojka koju niko ne poziva na ples kada mu se budem pridružila na društvenim događajima. Nagovestio je da će biti srećan da sa mnom sedi po strani.“

Koliko je Klio uspela da shvati na osnovu njihove prepiske, njen deda, vikont Falkoner, bio je usamljen i očajno tužan zbog Džulijine smrti. Nažalost, njegova ćerka se nije trudila da ostane u kontaktu sa svojom porodicom nakon što se udala – a onda je iznenada bilo prekasno. Džulija je umrla čak i ne znajući da joj je majka preminula nekoliko godina ranije.

Jedna od Džulijinih poslednjih želja bila je da njeni roditelji uvedu svoju unuku u visoko društvo, što je nešto što Klio nije smatrala uzbudljivim. Ona bi radije vreme provodila proširujući posao *Luis toaleta* kako bi to postao jedan od najmoćnijih poslovnih koncerna u Evropi, kao i učeći francuski jezik, obogaćujući svoj rečnik i posećujući Paris nakon što Napoleon bude isteran iz njega.

Nije bila nervozna zbog toga što će se s vikontom pridružiti skupovima Sezone. Džulija je možda bila slobodnog duha, ali se s vremena na vreme prisećala da je ćerka vikonta. Klio je ovladala plemićkim držanjem do desete godine života.

Pa opet, čak i u tim godinama, Klio je više volela da bude senka svom ocu u kancelariji, nego da vežba kvadril s učiteljem za ples koji je za velike količine novca doveden iz Londona u Mančester. Čim bi pomislila na to da s dedom ide na bal, obuzimalo ju je zevanje od dosade, a kamoli da to ponavlja iz noći u noć.

Gasi nije trpela takve uobrazilje. „Možete pokušati da budete devojka koju niko ne zove na ples.“ Počela je da stavlja kapu na kosu koja se uvijala oko Klijinog vrata. „Neće vam uspeti. Biće isto kao kad sam igrala prodavačicu cveća u predstavi *Moja najslađa dama!* Ući ćete u balsku dvoranu. Na drugom kraju prostorije ugledaćete visokog muškarca s prodornim očima...“

„Brzo ću skrenuti pogled“, prekinula ju je Klio. „Ne zaboravi, Gasi, da je Redži Botlnek igrao heroja, a uspeo je da ostavi dve žene u drugom stanju, iako je produkcija potrajala tek četiri meseca.“

Gasi je napravila grimasu. „Ne *njegove* prodorne oči. Neke bolje.“

„Suviše toga znam o muškarcima“, rekla joj je Klio. „Ne treba mi da mi se neki od njih ispreči na putu, a da i ne pominjem oduzimanje mog bogatstva. Pogledaj samo sve te muškarce s kojima je majka... pa, koje je poznavala.“ Da i ne pominje onog pacova za koga je Klio bila verena.

„Pokoј joj duši, vaša majka je bila slaba na glavne glumce. Dođavola!“; promrmljala je Gasi, jer je turban poremetio nekoliko šnala, pa su se Klijine lokne oslobodile.

Reći da je bila slaba na njih bio je blag opis. Retko se dešavalo da Džulija upozna nekog zgodnog glumca, koga istog trena ne bi počela da obožava – i pozvala ga u svoj krevet, kako tokom braka, tako i nakon što joj je muž preminuo. Klio je rano u životu odlučila da bi bilo pogubno da gaji iluzije o majci.

Upravo je njena razumnost razlog zbog koga je njen otac bogatstvo ostavio svojoj četrnaestogodišnjoj ćerki, a ne ženi. Klio je s vremena na vreme tim novcem isplaćivala ponekog naročito uzavrelog ljubavnika koji nije želeo da prihvati činjenicu da je Džulija izgubila interesovanje za njega.

Kako su glumci iznova prolazili kroz vrata majčine spavaće sobe, Klio je imala sve lošije mišljenje o muškom polu.

„Ja nemam meko srce kao moja majka“, direktno je rekla. „Ja sam... ja sam škodljiva za muškarce.“

„Je li to reč dana?“, upitala je Gasi. „Pretpostavljam da 'škodljiv' znači da ne volite muškarce, što, da izvinite, gospođice, obe znamo da nije istina. Bili ste vereni za Fostera Bičama pre samo godinu dana.“

„Nakratko“, rekla je Klio.

„Ne možete dozvoliti da vam jedna raskinuta veridba pokvari mišljenje o svim ostalim.“

„Neću. Samo bih radije vodila računa o sopstvenim, a ne o tuđim interesima. Ipak, lord Falkoner je moj jedini rođak i uživaću u vremenu provedenom s njim. Što me je podsetilo da sam nameravala da mu pošaljem poruku s molbom da mi preporuči modiskinju. Treba mi sve, od haljina do suncobrana, u stilu devojke koju niko ne zove na ples, ako znaš šta mislim.“

„Vaša majka je mrzela sumornu odeću.“ Gasi je začutala na tren. „Pokoj joj duši.“

„Ne moraš to baš tako često da ponavljaš“, rekla je Klio.

„Gospođa Luis nije bila spokojna, zar ne? Nadam se da je sada pronašla mir.“

„Majčina verzija raja verovatno podrazumeva i veći broj zgodnih glumaca, kao i što veći broj romantičnih predstava.“

Tako je, promrmljala je Džulija, uz nestašan kikut.

„Drugi period žalosti odgovara mom raspoloženju“, rekla je Klio, povedena majčinim komentarom. „Ne moram više da imam želju za crninom, ali nedostaje mi.“

Gasi je nakratko stavila ruku na Kljino rame. „Tuga će s vremenom nestati. Jasno vam je da francuske modiskinje neće želeti da oblače devojku koju niko ne zove na ples?“

„Napraviće one svaku odeću koju budem zahtevala“, rekla je Klio, uverena u snagu svemoćne funte.

„Bolje bismo prošli s kostimerom. Moja draga prijateljica Marta Kvimbi ima sopstveni dućan i snabdeva najbolje pozorišne trupe. To je bio dućan njenog tate, ali ga je preimenovala nakon što je umro. Pozorišna trupa Druri Lejn odbija da kupi kostime od bilo koga drugog.“

„Ne želim da upadam u oči“, upozorila ju je Klio.

„To tako nije bilo u *Mojoj najslađoj dami*, a ni u onoj drugoj predstavi koju je vaša majka tako volela, *Tako blizu mog srca*. Sećate li se predstave *Brđanin vragolan*? Heroina...“

„Upravo tako: to su *heroine*“, prekinula ju je Klio. „O meni razmišljaj kao o sporednoj ulozi, Gasi. Treba mi kostim koji će tome odgovarati.“

„Ne mogu vam obećati kostim za devojkicu koju niko ne zove na ples. Jednostavno ne odgovarate toj ulozi, gospođice, ne zamerite što to kažem, bez obzira na odeću koju nosite. Ali Marta bi dala sve od sebe.“

Klio je bacila pogled na ogledalo. Posmatrao ju je sopstveni odraz: prihvatljivi obrisi, vatrenocrvena kosa skoro sakrivena turbanom, šiljata brada koju potajno nije volela. Što se nje tiče, ne bi je samo odeća učinila devojkicom koju niko ne zove na ples, već i njen izraz lica. S dvadeset i dve godine bila je suviše stara da bi delovala smerno, a kamoli stidljivo.

„Muškarci iz gospodskog staleža i plemići žele otmene žene“, istakla je.

Gasi je odmahнула glavom. „Naivni ste. Verujte mi, privući ćete ih kao mačja trava mačka.“

„Gluposti. Gospoda pogrešno veruju da su poželjna. Ukoliko nisam zainteresovana, odskakutaće do žena koje će im laskati.“

„Vaša majka bi – pokoj joj duši – jurila za svakim tipom koji bi joj zapao za oko, ali to ih nije nateralo da se zaljube u nju, zar ne? U većini slučajeva ona je gubila interesovanje, ali neki su je ostavljali i nestajali.“

„Muškarcima lako odvuče pažnju prvo sledeće lepo lice koje ugledaju“, rekla je Klio, ne trudeći se da doda da je i njena majka bila takva.

Gasi se zacerekala. „Ne i kad vide nešto što *stvarno* žele.“

„Ih“, odgovorila je Klio. „Baš me briga šta muškarci stvarno žele ili ne žele. Provešću vreme sa svojim dedom, kao što je to majka želela. Nakon što naučim francuski, otputovaću na Kontinent. Dosta si petljala oko turbana, Gasi. Moram da se vratim do četiri po podne kako bih se sastala s menadžerom hotela, jer on razmišlja o renoviranju i uvođenju naših toaleta.“

Gasi je navukla turban malo preko Klijinih ušiju.

„Zar majka nije kačila smaragdni broš na prednjoj strani, kao i perje?“

Gasi je klimnula glavom, ostavljajući utisak da se ugrizla za jezik.

Mrsko mi je razmišljati o svojoj ljupkoj ćerki u Londonu – sa pramenovima kose koji liče na žbunastu živu ogradu u jesen, primetila je Džulija u dubinama Klijinog uma.

„Možda ćemo imati vremena da svratimo do šeširdžije“, rekla je Klio.

„Marta takođe pravi i šešire“, rekla je Gasi, kritički je pogledavši. „Izgledate pre kao usedelica nego kao devojka koju niko ne zove na ples. Mogu li da primetim da jedno sledi iz drugog, baš kao što noć sledi dan?“

Klio je slegnula ramenima.

„Ruž za usne?“

Ona je odmahнула glavom.

„Nije prirodno“, žalosno je rekla Gasi. „Šta ako na londonskim ulicama sretnemo onog gospodina s prodornim očima? Šta onda?“

„Proći će pravo pored mene“, rekla joj je Klio. I osmehnula se.

Isprepadan tim turbanom, dodala je njena majka koja je, kao i uvek, morala da ima poslednju reč.

Drugo poglavlje

Sat vremena kasnije, Klijine kočije zaustavile su se ispred velike zgrade s nadstrešnicom od prugastog platna. S drugog sprata visio je natpis: *Dučan Kvimbi: snabdevači pozorišne trupe Druri Lejn i drugih.*

Kočija je bila prijatno topla, ali je po pločniku hladan prolećni povetarac nosio otpatke od papira.

„Vaš muf“, živahno je rekla Gasi, dodajući joj somotsku pufnu, oivičenu finim vunenim materijalom sumorne tamnoplave boje koja se slagala sa Klijinim širokim ogrtačem.

Kada je jednom kročila na trotoar, Klio je uočila da se u isturenim prozorima radnje nalaze krojačke lutke u haljinama koje su bile prošivene zlatnim šljokicama. S obzirom na uštirkane, nabrane okovratnike, možda su bile namenjene kraljici, ali onoj na sceni, a ne u Vestminsteru.

„Majka bi jedva dočekala priliku da nosi tu haljinu“, rekla je, osetivši bol. Ponekad je delovalo nestvarno da tako živa, strastvena osoba može jednostavno nestati nakon kraće bolesti.

„*Kvimbi* oblači sve vrste ljudi“, rekla je Gasi, sledeći Klijinog konjušara Čamlija uz kraće stepenište do ulaznih vrata. „To znači kraljice, devojke i usedelice – pardon – *devojke koje niko ne zove na ples.*“

Čamli je otvorio vrata, pa sačekao da Klio prođe pored njega. Ulazna vrata su vodila direktno u veliku prostoriju koja je imala dve kabine sa zavesama s jedne strane i ljupki prostor za sedenje koji je okruživao onižu platformu s druge strane.

„Marta je obično ovde da dočeka ljude“, rekla je Gasi, skidajući svoj ogrtač i kačeći ga na kuku na zidu, pre nego što je požurila da pomogne Klio. „Čamli, čuvaj gospodaričine stvari. Ne znamo ko bi mogao ući, a ovaj muf je iz Pariza.“

Klio se nasmešila konjušaru. Svi su u kući navikli da im Gasi naređuje. „Hvala, Čamli“, rekla je, predajući mu svoje rukavice.

„Čuvaj te rukavice“, zapovedila je Gasi. „Te ivice od fine vune je pakleno teško očistiti. I nemoj da izgužvaš ogrtač!“

„Da, gospođice Dafodil“, pokorno je rekao Čamli. Stao je uza zid, držeći ogrtač, muf i rukavice kao da su napravljene od finog kristala.

„Marta mora da je na spratu“, rekla je Gasi, „mada ću morati s njom da popričam o tome što ostavlja radnju bez ikakvog nadzora na vratima.“ Uputila se pravo ka širokom stepeništu u dnu prostorije.

Stepenište je vodilo do još jedne velike prostorije, ali u njoj su se nalazile dve grupe žena, pri čemu je izgledalo da većina njih plače. Klio je zastala na ulazu, ali Gasi je požurila napred, pravo ka krupnoj ženi koja se nalazila u sredini, a koja je verovatno bila njena prijateljica Marta.

Klio je ostala na mestu i radoznalo se osvrtna oko sebe. Tavanića je bila veoma visoka, a zidovi su bili obloženi policama na kojima su se nalazile bale i rolne tkanine. Čipka i trake virile su iz poluotvorenih fioka. U jednom uglu nalazila se visoka vaza prepuna uvrnutog raznobojnog perja, toliko dugačkog da je delovalo poput egzotične paprati.

Uokolo su bile razbacane krojačke lutke s polusašivenom odećom. Za razliku od krojačkih lutki na koje je navikla, ove su imale okrugle glave napunjene pamukom, verovatno kako bi se istovremeno mogao osmisliti ceo ansambl. Jednu glavu je ukrašavala papska mitra, optočena dragim kamenjem i zlatnim vezom; lutka je bila obučena u haljinu od bele svile ukrašenu zlatom izvezenim trakama.

Gasi je grlila svoju prijateljicu, pa je Klio odšetala do druge lutke koja je nosila svetlosivu haljinu ispod izuzetne kratke jaknice koja je bila veoma ozbiljna i oštro ukrojena tik ispod grudi. Haljina se mogla

nositi pre podne, ali uz jaknicu se transformisala u haljinu za šetnju. Rukavi su se završavali u obliku slova V na ručnim zglobovima.

Njena majka je osećala istinsku strast za odećom svetlih boja. Klio je potajno ponekad pomišljala da je Džulijina odeća drečava, mada moderna. Što se Klio tiče, kroj haljine uopšte nije bio važan ukoliko je ona bila napravljena od svetlonarandžaste svile i prekrivena detaljima boje kajsije.

Ova haljina je imala elegantan kroj, ali je bila rezervisana. Moćna. Žena koja bi je nosila slala bi svetu poruku da to što nema general-ske oznake na sebi predstavlja tek posledicu pogrešnog pola pri rođenju. Delovalo je da je svila glatka i teška. Kada bi šejir imao jedno od onih dugih pera boje lavande... Ne, to bi privlačilo previše pažnje.

„Ne može to da uradi!“, oštro je zavapila Gasi iza nje. „Sigurna sam da to nije po zakonu.“

Klio se okrenula. Njena sobarica je i dalje grlila Martu.

„Kako može samo da te preseli gde god poželi? To nije moguće. Mora da postoji zakon protiv tako nečeg. Treba da pišeš policiji. Kralju! Piši Njegovom veličanstvu!“

„Neću, jednostavno neću“, jecala je mlada žena. Balila je po rame-nu jedne starije švalje koja ju je tapšala po leđima i zurila u daljinu.

„Došli smo u nezgodnom trenutku“, rekla je Klio, došetavši do Gasi.

„Martu primoravaju da se preseli, gospođice Luis“, zaplakala je Gasi.

„Vi mora da ste gospođa Kvimbi“, rekla je Klio. „Tako mi je drago da sam vas upoznala. Gasi mi je pričala o vašem dućanu.“

Marta se naklonila. „Zadovoljstvo je upoznati vas, gospođice. Upravo sam primila neke užasne vesti, inače bih bila vedrija.“

„Da li vam je istekao zakup?“, upitala je Klio. Otac joj je ostavio nekoliko nekretnina za izdavanje i mada se o svakodnevnim poslovima u vezi s tim starao njen poslovođa, neophodno je bilo da nauči dosta toga o zakupima.

„Volela bih da je tako jednostavno“, rekla je Marta, uzdišući. „Pre nekoliko meseci odlučila sam da potražim investitora, gospođice

Luis. Pozorišne trupe nisu redovne platiše, znate. Rade sezonski, putuju po zemlji i Evropi. Potom se vrate i naruče odeću za biskupa i četiri haljine za glavnu glumicu, a sve im to treba za dve nedelje.“ Zamahnula je rukom ka krojačkim lutkama.

„Razumem da bi to mogao biti problem“, saosećajno je rekla Klio.

„*Kvimbi dućan* ponosi se činjenicom da haljinu sašijemo za nedelju dana. Ukoliko se desi da neka glumica napusti truppu, napraviću novu garderobu za njenu zamenu očas posla. A ponekad moje šalje samo sede skrštenih ruku. Nedostatak stalnog priliva novca je test za dušu.“

„To stvarno zvuči problematično.“

„Moj advokat je pronašao investitora koji će nam davati fiksni iznos novca svaka dva meseca. Bila sam tako srećna.“ Zastala je i obrisala oči.

„Da li vaš investitor želi da napustite Vest End?“

„Ne samo Vest End, niti samo London, već i Englesku“, rekla je Marta, nervozno trljajući ruke. „On planira da nas kompletno preseli u Njujork Siti. Što je u Amerikama, znate, u kolonijama.“

„Nisu to kolonije“, odsutno je rekla Klio. „Pobedili su u tom ratu pre nekih dvadeset i pet godina.“

„Znam, znam, samo sam zaboravila“, rekla je Marta. „Oh, Peg, prestani da plačeš. Ukoliko ne želiš da kreneš s nama, ne moraš.“

„A šta onda da radim?“, zavapila je mlada devojka podižući glavu s ramena starije švalje. „Imam sina kod kuće. A ako odem preko mora, moja beba će se pretvoriti u Amerikanca, a moj tata više nikad neće razgovarati sa mnom!“ Prebacila je kecelju preko glave i nastavila glasno da jeca.

„Zašto bi vas, pobogu, investitor selio za Njujork?“, upitala je Klio.

„On je Amerikanac“, objasnila je Marta. „Kupuje sve redom. Kupio je gomilu onih ranih Šekspirovih knjiga kako bi mogao da se hvali njima. Vodi i glumce. Čula sam da je platio Redžinaldu Botlneku da ode tamo.“

„Nikakva šteta“, ubacila se Gasi. „Parohija će odahnuti jer neće morati da vodi računa o Redžijevim vanbračno začetim bebama.“

Kondomi!, prokomentarisala je Džulija u Klijinoj glavi. *Ispricala sam tom dečaku o francuskoj zaštiti još pre mnogo godina, ali nije me poslušao.*

„Botlnek je glavni glumac u trupi Druri Lejn“, rekla je Marta, vrteći glavom. „Šta će oni bez njega? Igrao je Robina Huda pred prepunim salama. Štaviše, pola glumaca iz predstave *Medeni mesec*, uključujući i glavnu glumicu Luiziu Sidouz, kažu da idu tamo. Ta siva haljina...“ Ispružila je drhtavi prst. „Ta haljina je za Luizinu novu ulogu! Sad ću biti na gubitku.“

„Ne, nećeš“, rekla je Gasi, tapšući je po leđima. „Ukoliko ideš u Njujork i Luiza ide u Njujork, može je nositi tamo.“

„Trupa Druri Lejn ju je naručila za predstavu koju pripremaju“, istakla je Marta. „Ko zna kakvu će joj ulogu dodeliti američko pozorište! Verovatno će biti u čipki i mašnjama, igrajući sedamnaestogodišnjakinju. Ta svila je koštala čitavo bogatstvo.“

„Ja ću platiti za nju“, umešala se Klio. „Ukoliko možeš da je prepraviš na moju veličinu, naravno.“

Marta je suzila oči i odmerila Klio od glave do pete. „Mogu to da uradim.“ Oči su joj se napunile suzama. „Ali nemam vremena. Ja ću biti u Nju... Njujorku, a vi ćete biti ovde! On želi da krenemo *odmah!*“

„Hajde da svi sednemo“, rekla je Klio, dovodeći Martu do udobne grupe stolica pored prozora. Četiri žene su je sledile.

„Moja glavna švalja“, rekla je Marta, tapkajući svoje oči. „Gospođice Luis, ovo su gospođa Pibls, gospođa Endruz, gospođa Ripon i gospođica Madlin Pruit. Gospođa Endruz je u stanju da skicira svaku haljinu nakon što samo baci oko na nju. Gospođica Pruit pravi crteže kako bi režiseri mogli da zamisle scenu u glavi.“

„Drago mi je“, rekla je Klio, klimajući glavom svakoj od njih. „Drago mi je da vas upoznam sa gospođicom Gasi Dafodil, mojom garderoberkom.“

„Trebalo bi da se svi vratimo na posao“, rekla je Marta svojim švaljama. „Bez obzira na to šta će se desiti, obećala sam da će kostim biskupa biti gotov do pet sati večeras, a ostalo je još da sve porubimo i dovršimo jednu zlatnu traku. Ako budemo imale sreće, možemo završiti biskupa pre pauze za čaj.“

Švalje su požurile nazad na posao, rastavile odeću biskupa na delove i podelile se u grupe za šivenje ispred velikih prozora.

„Dakle, finansijer je ponudio da vas podrži“, rekla je Klio, okrećući se ka Marti i Gasi, „a da vam pritom nije rekao da namerava da vaš dućan preseli u drugu državu?“

Marta je tapkala oči. „Ugovor i ponuda su se protezali na mnogo strana, pa pretpostavljam da je to moglo biti sakriveno negde u tekstu. Imala sam tako mnogo posla pred premijeru *Sna letnje noći* u Kovent Gardenu. Sve te vile... Fina krila za četvoro, a stalno su se cepala, pa smo morale da krećemo iz početka.“

„Niste detaljno pročitali ugovor“, saosećajno je rekla Klio.

„Moj advokat, gospodin Vorting, nije mi rekao ni reč o Americama sve do jutros!“, povikala je Marta.

„Takva obmana bi trebalo da je protivzakonita“, umešala se Gasi. „Tuži ga, Marta! Oteraj ga u zatvor! Obojicu!“

„Ako je već potpisala ugovor, plašim se da će sudija insistirati da Marta stvarno mora da preseli *Kvimbijev dućan* u Njujork“, objasnila je Klio.

„U stvari, nisam ga potpisala“, uzdahnula je Marta. „To sam otkrila tek kada mi je gospodin Vorting jutros doneo papire da ih potpišem. Glatko sam odbila. Ali kako da ne izguram to do kraja? Već sam bila u dugovima, a kada sam pomislila da imam investitora, osmelila sam se da kupim nešto predivne francuske svile, kao što je ona siva. Kao i haljine od vojvotkinje Berou. Tako da sad dugujem i više.“

„Kupili ste haljine od prave vojvotkinje?“, zainteresovano je upitala Klio.

„Direktno od vojvodinog poslovođe“, objasnila je Marta. „Kupujemo haljine kada ih dame više ne žele, da bismo mogli da ih

prepravimo. Proslavila sam se po tome što sam u stanju glumicu s Ist Enda obući kao vojvotkinju. A sada ne mogu da platim za svilu i haljine i rentu, a plate su krajem nedelje. Ni njih neću moći da isplatim.“ Ponovo je počela da krši ruke. „Gospodin Vorting kaže da nemam izbora. Kaže da to nije njegova krivica i da je trebalo da pročitam ugovor.“

Klio je lukavo pomislila da Vorting očekuje pozamašan bonus od Amerikanca u znak zahvalnosti što mu je isporučio jednog od najboljih kostimera u Engleskoj. Bila je izuzetna retkost da žena sama vodi posao, a advokat je mogao da iskoristi Martu na mnogo različitih načina. Muškarci su to stalno pokušavali sa Klio, uvereni da ona ne zna kako da čita poslovne knjige.

„Gospodin Vorting je rekao da treba da očekujem da investitor dođe i zahteva da potpišem taj ugovor“, rekla je Marta, isprekidano dišući. „Kako mogu da odbijem? Završiću u sirotinjskom domu, a i sve moje devojke.“ Prešla je pogledom preko prostorije, posmatrajući žene koje su bile nagnute nad različitim delovima biskupovog kostima. Oči su joj se ponovo ispunile suzama. „Tako sam naporno radila da uspostavam dućan. Moj deda je počeo na štandu, pre mnogo godina.“

Gasi se nagnula i poljubila je u obraz. „Amerika nije tako strašna, Marta. Čula sam da su Španci iskopali rudnike zlata i zatim ih jednostavno ostavili. Možeš da pokupiš grumen zlata sa zemlje. Možeš da se obogatiš!“

„Ne želim da se obogatim“, rekla je Marta, štucajući. „Samo želim da zadržim *Kvimbi dućan* ovde u Londonu, gde i pripadamo.“

„Biću vam investitor, gospođo Kvimbi“, rekla je Klio nakon što je donela odluku. „Kvimbi je *engleski* kostimer i trebalo bi da ostane u državi. Ne možemo nekom Amerikancu dopustiti da samo ušeta u London i ukrade nam nacionalno blago.“

Gasi je pljesnula rukama. „Savršeno!“, podvrisnula je. „Gospođica Luis ti može mnogo pomoći.“

Marta je skupila obrve. „Mislite, vaš otac ili poslovođa, gospođice Luis?“